

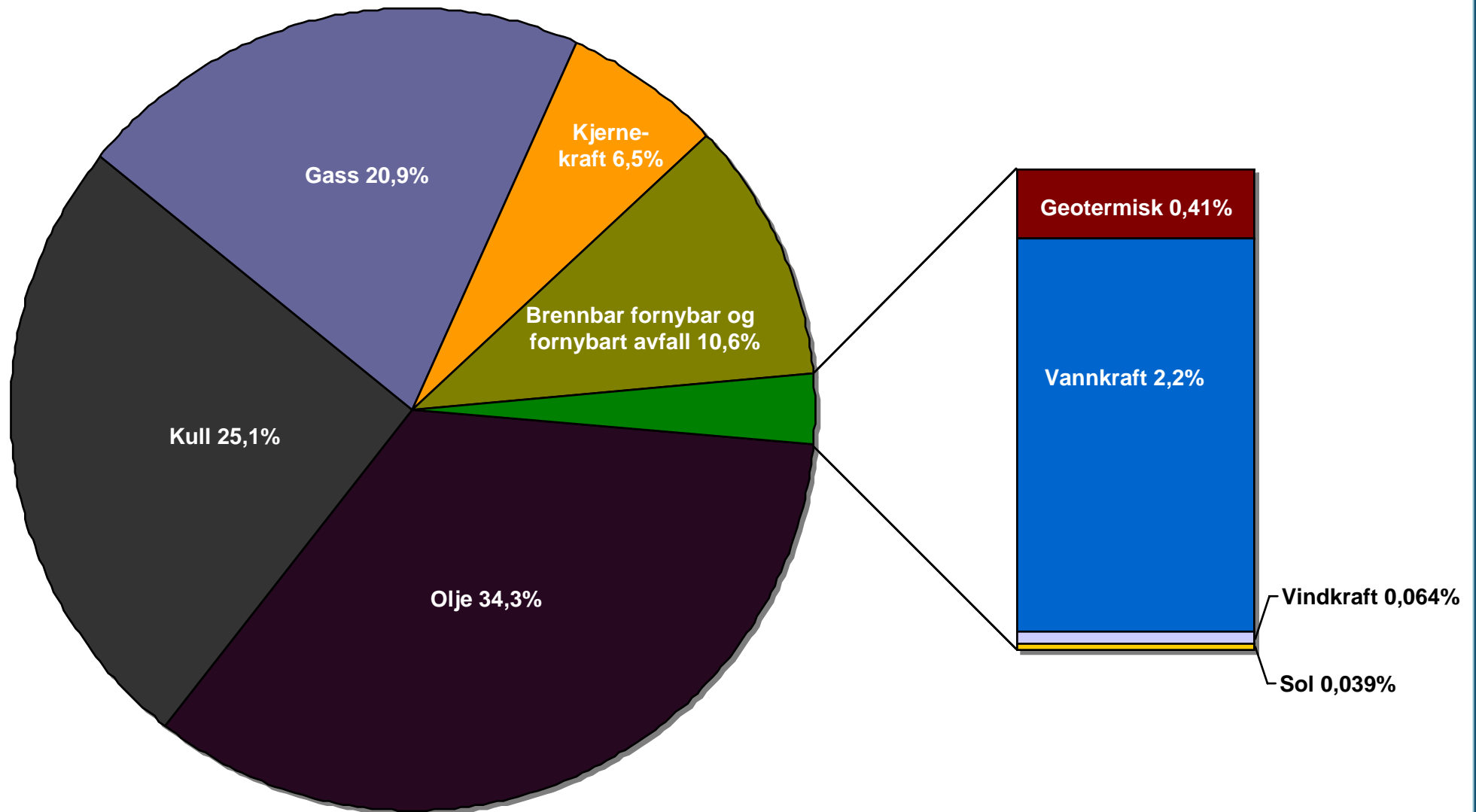
Vår varme jord

Utvinning av geotermisk energi

Inga Berre
Matematisk Institutt
Universitetet i Bergen

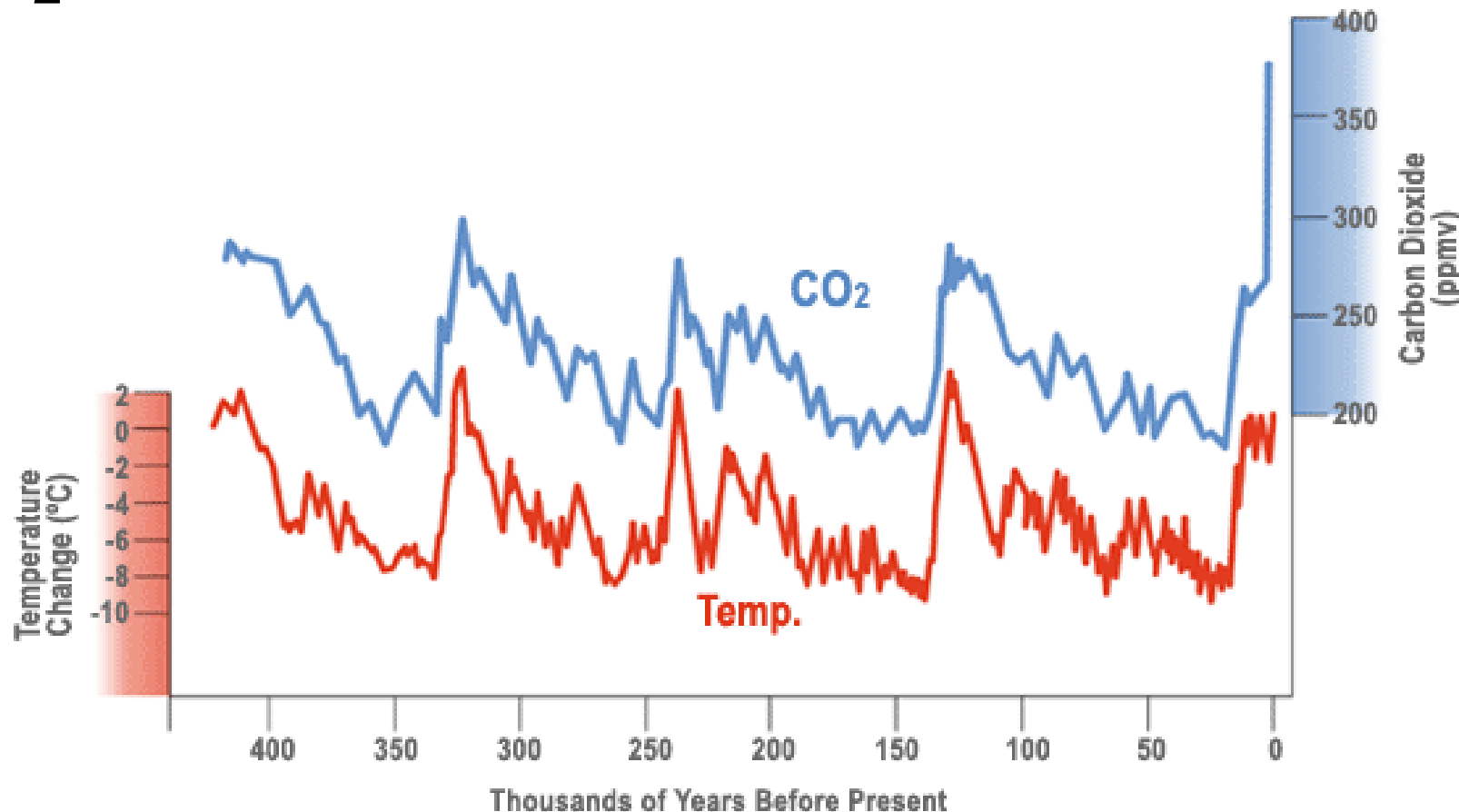

Verdens energiforbruk

Behovet vil øke med mer enn 50% innen 2030

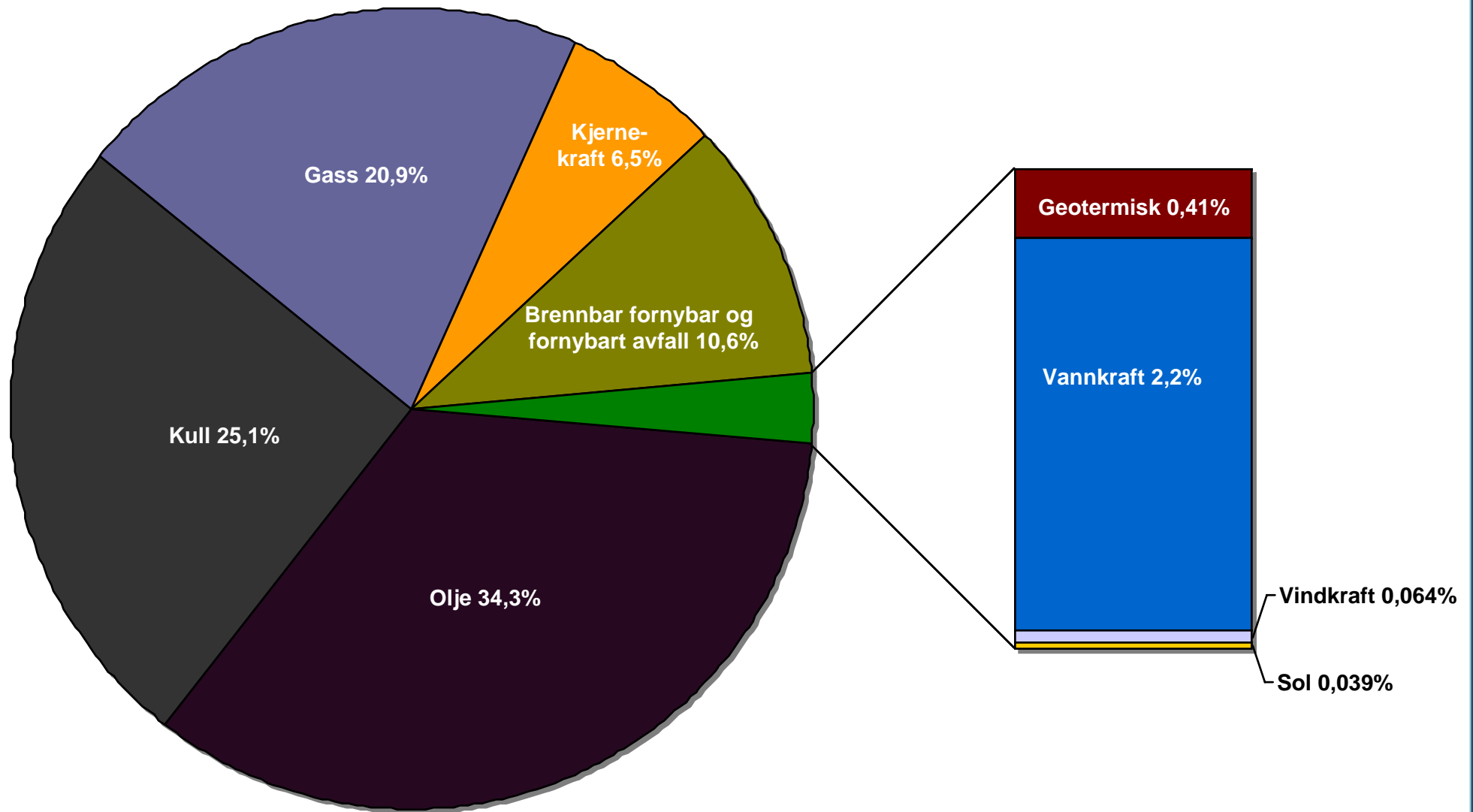
CO₂-nivå i atmosfæren

Arbeidstilsynet: ”Høyt innhold av CO₂ skyldes mangelfull ventilasjon i forhold til antall personer i lokalene. Tilfredsstillende ventilasjon vil gi konsentrasjoner under normverdien på 1000 ppm.”

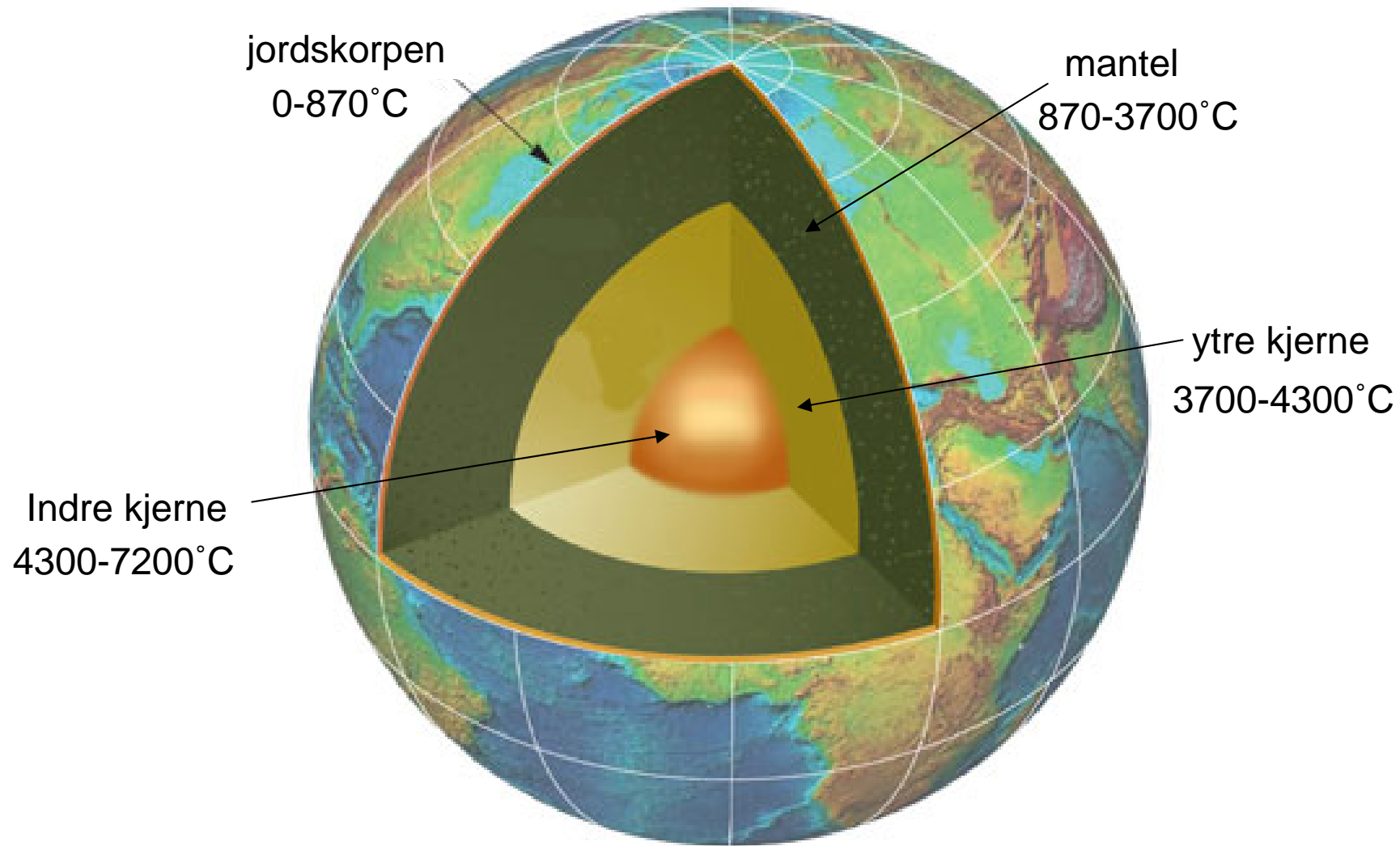

Verdens energiforbruk

Behovet vil øke med mer enn 50% innen 2030

Geotermisk energi – varme lagret i jordskorpen

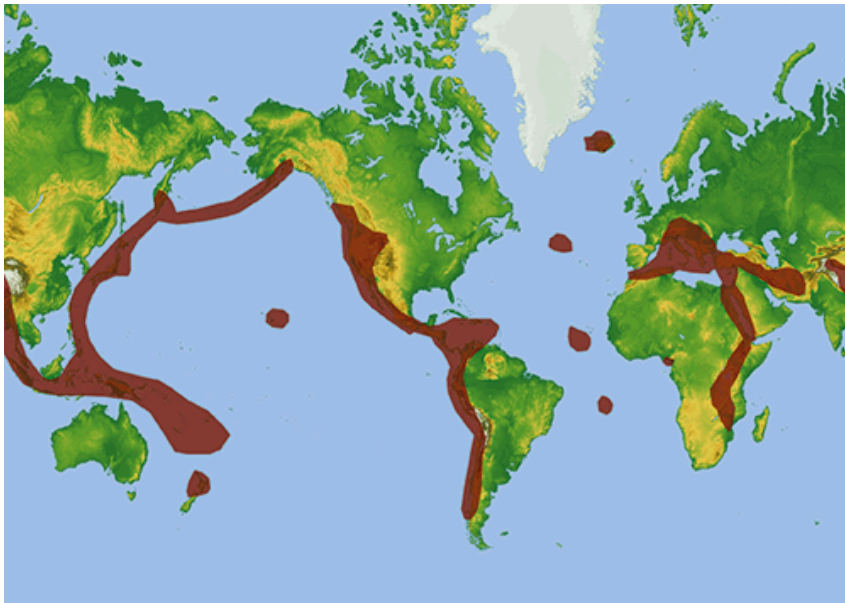

Geotermisk energi

Varmen i jordskorpen kommer fra:

- Varmetransport fra jordens kjerne og mantel
- Naturlig radioaktivitet i jordskorpen

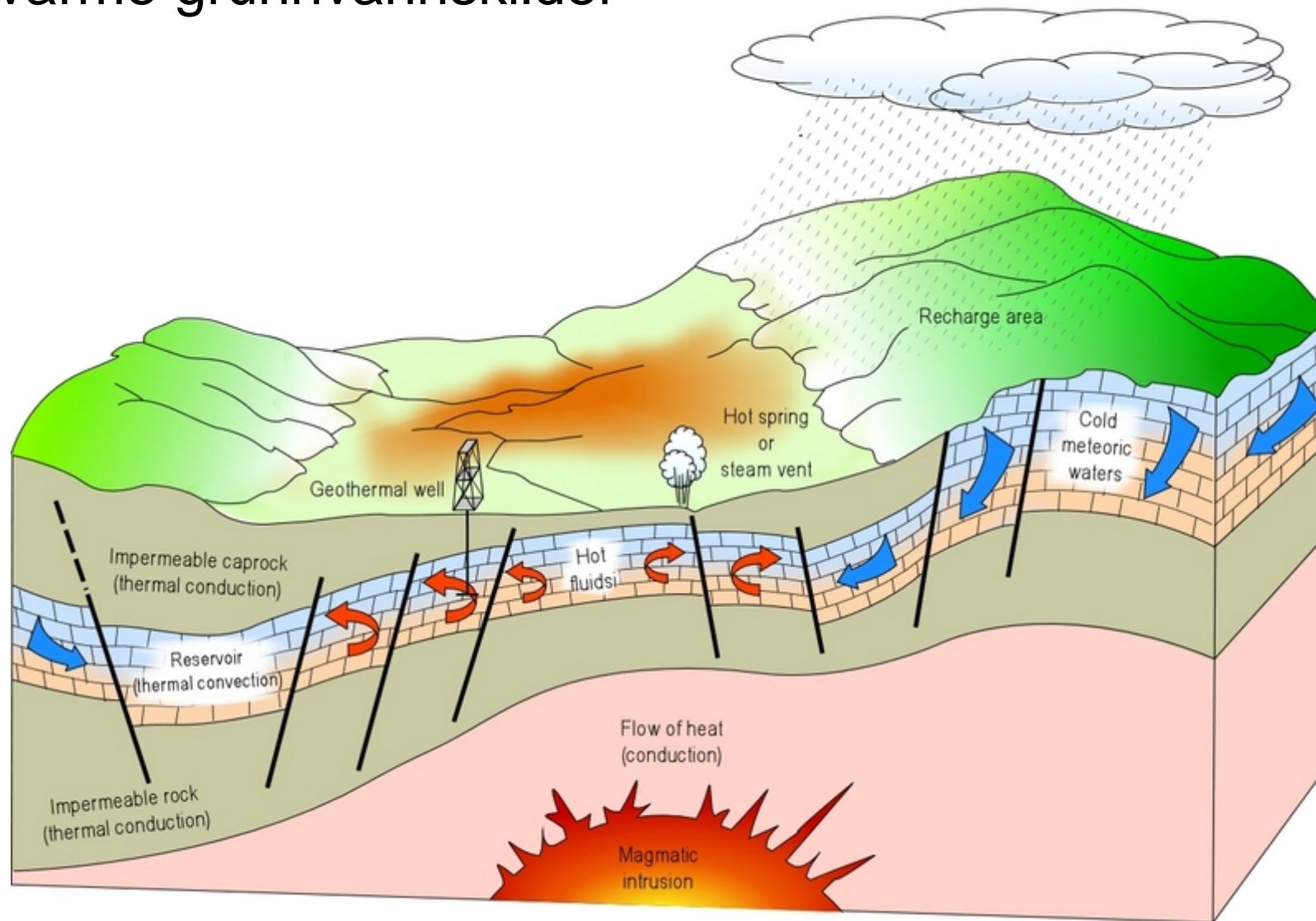
I øvre lag (0-300m) vil også soloppvarming ha effekt, energien her betegnes som grunnvarme

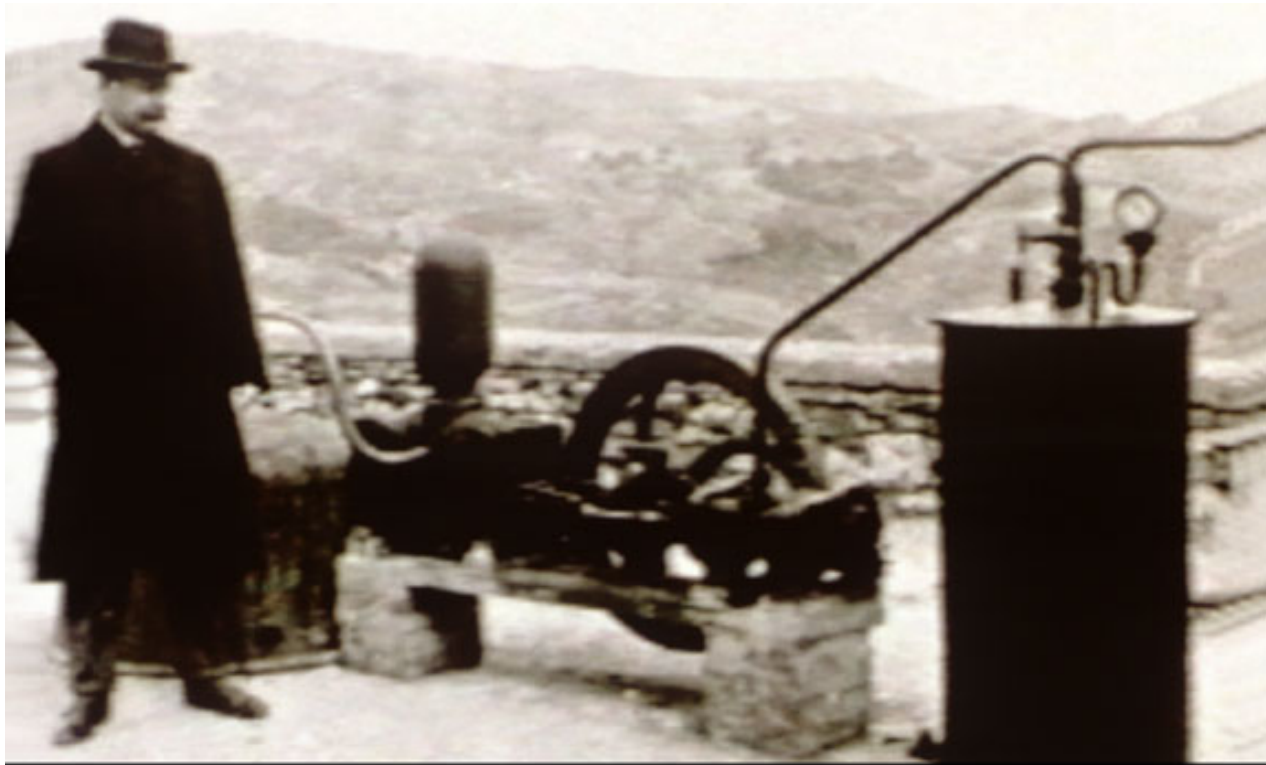
I snitt stiger temperaturen med 30°C per km

Konvensjonelle hydrotermiske system

- varme grunnvannskilder

Verdens første geotermiske kraftverk

Lardello, Italia, 1904

Kraftproduksjon basert på hydrotermiske system

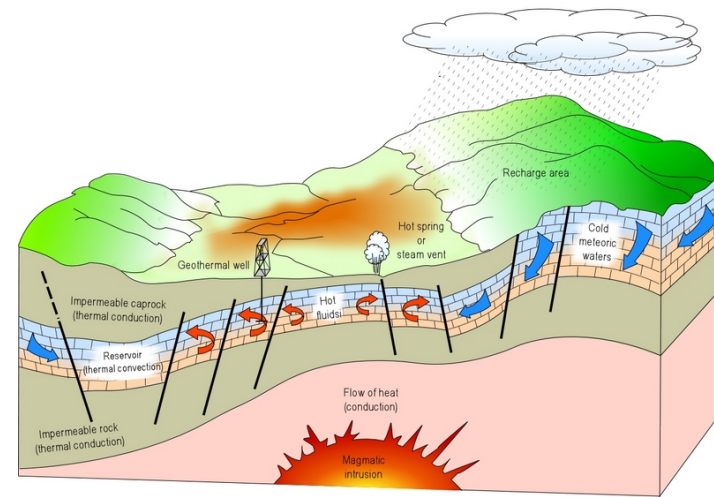
Lardello, Italia, kommersiell kraftproduksjon siden 1907

Høykvalitets hydrotermiske ressurser

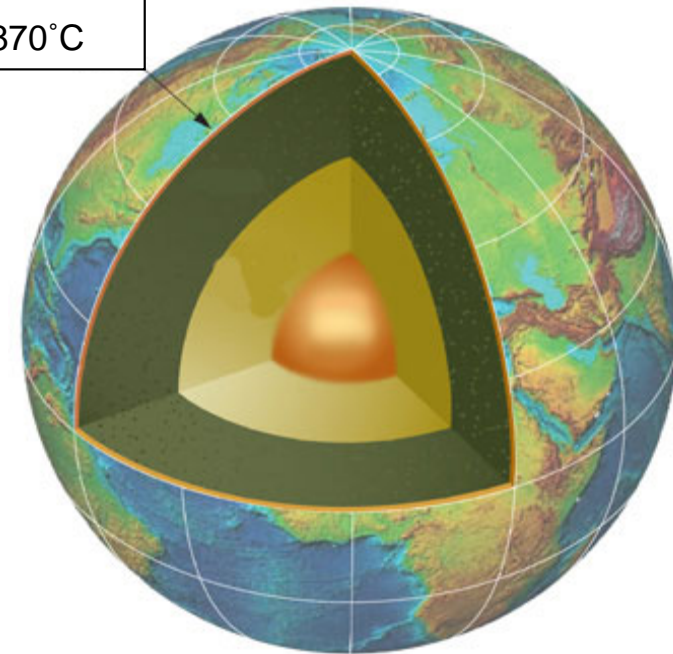
Kjennetegn:

- Temperaturen stiger raskt med dybde
- Tilstrekkelig grunnvann/damp
- Grunnvann/damp strømmer lett i berggrunnen

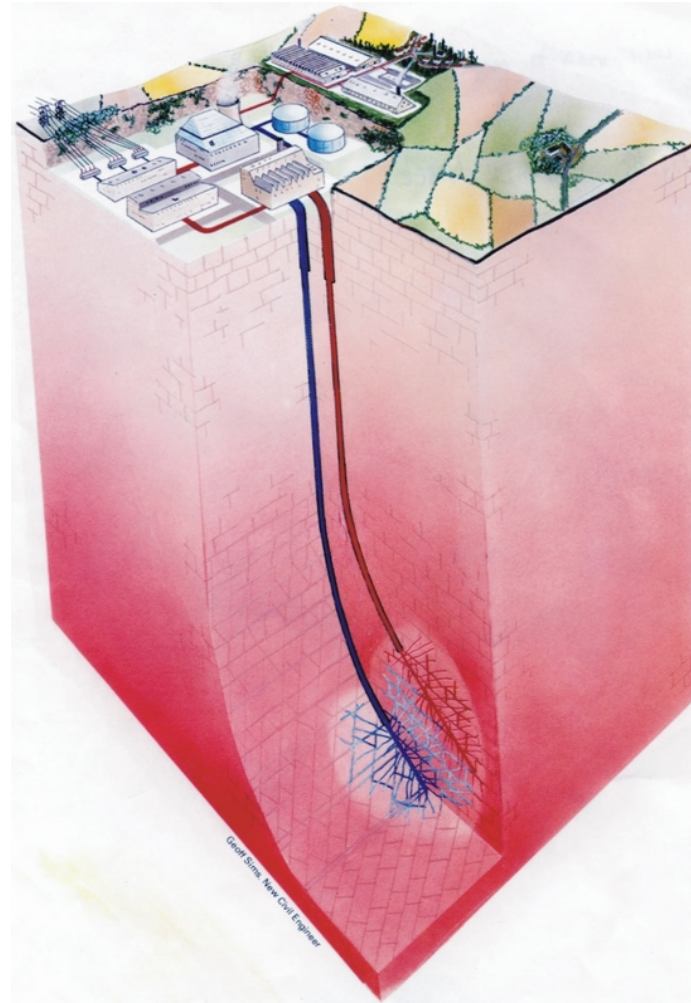

Jordskorpen
0-870°C

Den utvinnbare ressursen har tidligere vært knyttet til høykvalitets hydrotermiske ressurser, men **dyp geotermisk energi er i prinsippet tilgjengelig overalt!**

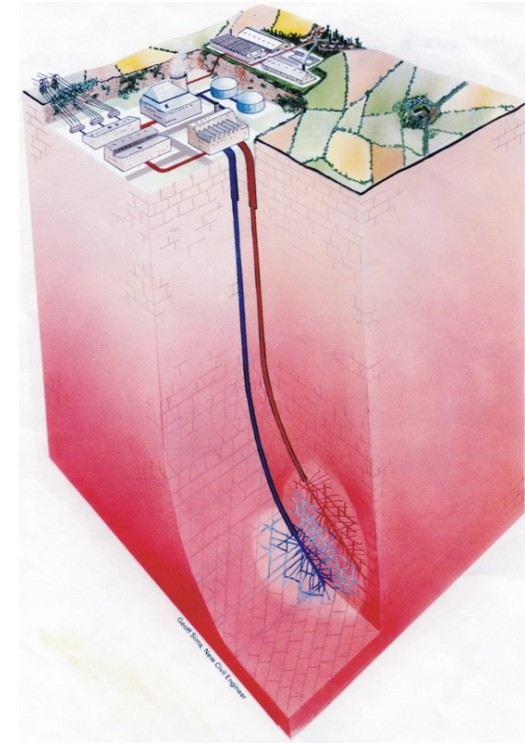
Konstruerte geotermiske system

Binær syklus teknologi: Strømproduksjon fra 80°C

Eksempel: Landau, Tyskland

- 3300 m dyp/ 150°C
- 1500 m mellom brønner
- Vellykket oppsprekking av grunnen
- Elektrisitet til 6000 og varme til 2000 husstander
- Kommersiell drift (prisgaranti 0,15€/kWh)
- Nedbetalt innen 10 år

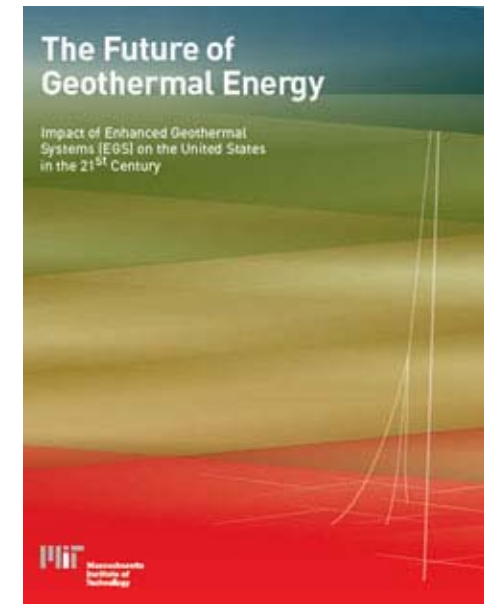
Miljømessige fordeler

- Små installasjoner på bakkenivå
- Kan dimensjoneres etter behov og plasseres der det er hensiktsmessig
- Tilnærmet utslippsfri
- Krever ikke lagring/backup, transport over lange avstander eller lagring av radioaktivt avfall

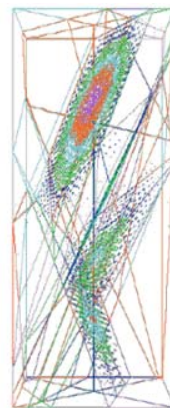
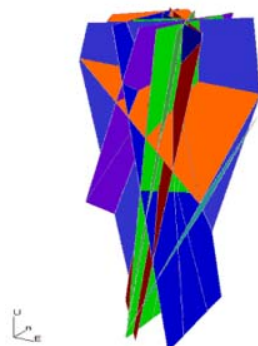
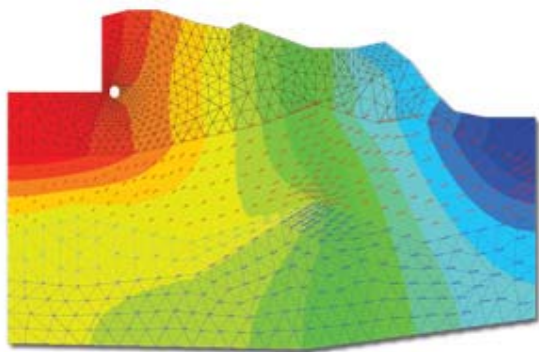
Energipotensial - dyp geotermisk energi

- 500000 årsforbruk ligger lagret i jordskorpen
- 10% av USA´s elektrisitetsbehov kan dekkes innen 2050 med moderate investeringer
- Europa: tilsvarende overslag, men grundige studier er ikke utført
- Norge: ???

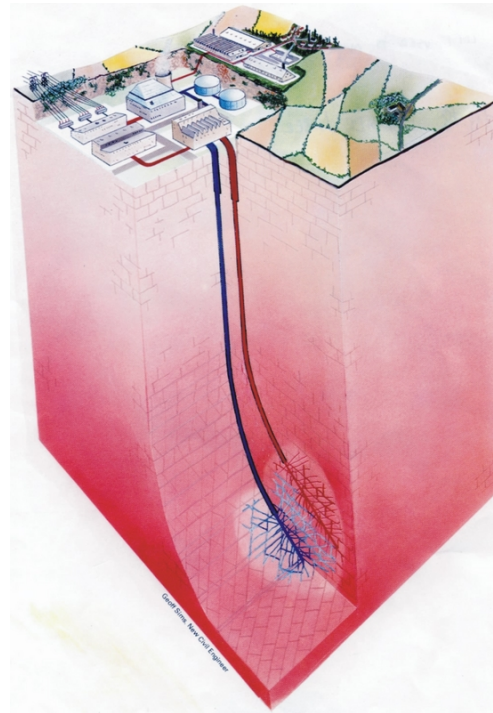
Forskningsmessige utfordringer

- Kartlegging av tilgjengelig ressurs og reservoar-karakterisering
- Forutse endringer i reservoaret (simuleringer)
- Reduksjon av dype borekostnader
- Kjemiske og fysiske metoder for å endre egenskaper både til reservoaret og tilstedeværende væsker
- Testing/demonstrasjon

Hvorfor satse på geotermisk energi i Norge?

- Ren, nasjonal energiresurs til kraftproduksjon og oppvarmingsformål
- Teknologi for konstruerte geotermiske system som internasjonal eksportvare

Jordskorpen
0-870°C

